

Günümüzde Liderlik Anlayışı

Geçmişten günümüze her alanda yaşanan değişim ister istemez iş hayatını da önemli ölçüde etkiliyor. Bu yaşanan değişim içerisinde klasik patron merkezli yönetim anlayışının da yerini yavaş yavaş lider merkezli yönetime bırakıyor. Bu nedenle geçmişten günümüze lidere bakış açısının da değiştiğini gözlemliyoruz. Lider denilince bir çok insanın hafızasında binlerce kişiyi peşinden sürükleyen, etkileyici, ikna edebilen devlet başkanı, başbakan, parti başkanı gibi siyasi liderler geliyordu. Yine de lider denilince, aklına bu gibi kişileri getirenlerin sayısı azımsanamayacak kadar çoktur. Her ne kadar bu tip kişilerin görevlerini başarılı şekilde yapabilmeleri liderlik yeteneklerine bağlı olsa da şunu da bilmemiz gerekir ki, çalıştığımız her alanda, yaptığımız her işte liderlik aynı önemi taşımaktadır. Çalıştığımız kurumda, bulunduğumuz ortamda sorun yaşanmıyorsa örneğin gerçekleştireceğimiz toplantı organizasyonu mükemmel sonuçlanıyor, ev hayatında hiçbir problem yaşanmıyorsa bunun temel nedeni oradaki liderin başarısındanadır. Çünkü; akla gelebilecek her ortamda dinamik lidere ihtiyaç vardır. Ve bu hepimizin içinde var olan bazen bastırılmış, bazen ortaya çıkarılmamış ya da ortaya çıkması için ortam yaratılmamış duygu ve düşüncelerdir. Dolayısıyla liderlerin amacı insanların kapasitelerini ortaya çıkarmalarına yardımcı olmak, gelecek için vizyon oluşturmak, onları cesaretlendirmek, onlara rehberlik etmek, başarılı ilişkiler kurmak ve bu ilişkileri koruyup geliştirmektir.

Liderlik çalışmalarının önemli amaçlarından biri çalışma grubundaki bireylerin yaptıkları işlerde daha etkin, verimli ve yaratıcı olabilmeleri için olanakların araştırılmasıdır. Dolayısıyla çalışma grubundaki bireyler mutlu, heyecanlı, hareketli, başarılı olmaları gerekir. Böylelikle kurumlarını rekabet ortamına hazırlayarak sorumluluk alabilen kişilerden oluşan ekip yaratıcı çalışmalar sergileyebilir. Geçmişte liderlik anlayışı daha çok siyaset gündeminde geçerliliğini korumuşken artık, işletmecilik gündeminde daha fazla geçer olmuştur. İş ilanlarına göz gezdirdiğimiz zaman aranan bireylerin özellikleri yaratıcı, iletişimi kuvvetli, takım çalışması yapabilen, kendine güvenen, inisiyatif kullanabilen, sorumluluk alabilen bireyler aranıyor şeklinde değişmiştir. Bu nedenle çalıştığımız kurum ve konum ne olursa olsun nasıl liderlik edilebileceğini öğrenmek artık bir zorunluluk haline almıştır.

Liderlik anlayışının iş hayatında giderek önem kazanmasının belli başlı nedenlerini şu şekilde özetleyebiliriz:

- * Bilgi toplumuna doğru hızla ilerlediğimiz şu günlerde her geçen gün her alanda yaşanan değişime uyum sağlayabilmek ve kurum içinde çalışanların bu değişime ilgilerini çekebilmek, bunun yanında değişime direnenleri karşısına almadan ikna edebilmek başlı başına yetenektir.
- * Bürokratik engeller kaçınılmaz sorundur. Her alanda iş yapabilmek, yetkiyi kullanabilmek için somut belgelere

ihtiyaç vardır. Bu gibi sorunlarla uğraşabilmek, bunları aşabilmek için liderin maksimum sorumluluk alabilme yeteneğine sahip olabilmesi gerekir.
* Takım çalışmasına açık, yaratıcı girişken, enerjik, üretken, vizyon sahibi, hiçbir engel tanımayan bireylerden oluşan iş ortamını oluşturabilen yöneticiler iş hayatında çok sayıda bulunmaktadır. Bu özelliklere sahip yöneticilerin sayıları her geçen gün artmaktadır.

Bunlardan bahsederken hepimiz kendi çalıştığımız çalışma ortamını şöyle bir gözümüzün önünden geçirdiğimizde, saydığımız özelliklere sahip kaç kişi aklımıza gelebilir. Bir, iki belki de hiç. Çünkü insan doğasının özünde var olan eleştirilememe, ben merkezci tutum, ben bilirim mantığı ve kıskaklık bir çok yaratıcı projelerin ortaya çıkmasını engellemekte takım çalışmasının gerçekleşmesi mümkün olamamaktadır. Toplumumuzda bu tür egolarını aşmış, kendinle barışık çok sayıda insana ihtiyacımız vardır. Bizim amacımız problemleri karşılıklı anlayış içerisinde yaratıcı çözümler getirerek lider özelliklerini taşıyan çalışanların bir araya gelip aşabilmeleridir. Bu kişiler yöneticilerini etkileyerek, yönlendirerek ve aralarında güven ortamı oluşturarak çalıştıkları kurumu geliştirebilirler.

Liderlik konusunda altını çizerek belirtmek istediğimiz konulardan biri de liderliğin ayrıcalık olamayacağıdır. Yönetim aşamasında sık karşılaştığımız olaylardan biri de makam sahibi olan kişilerin kendi lehine bir çok ayrıcalığı da beraberinde taşımasıdır. Bu tür kişiler görevlerini çalışanların hiç biri ile iletişim kurmadan dört duvar arasında oturmak ve içeriğini tam olarak bilmediği hazırlanmış metinleri imzalamak olarak algırlar. Tabii ki bu tür kişiler makamlara bir takım siyasi ya da ekonomik güçlerini kullanarak kolay gelebilmiş ve hak edememiş kişiler olabilirler. Çok sayıda ayrıcalık ve üstünlüklere sahip kişiler buldukları konumda lider olduklarını o an için düşünseler de bu makam onları lider yapamaz. Çünkü lider herhangi bir ayrıcalık ve üstünlük talep etmeyen fakat çevresinde farklılığı etkinliği hissedilebilen kişilerdir.

* Fred Wilpon New York Mets beysbol takımının başında bulunuyordu. Bir gün bir grup öğrencisini Shear Stadyumu'nu gezmeye götürdü. Her yeri gezdikten sonra sıra oyuncuların ısınmakta olduğu yedek kulübesine geldi. Ancak kapıda onları bir güvenlik görevlisi durdurdu.

* "Burası halka açık değil," dedi, Wilpon'un kim olduğunu bilmeyen görevli. "Üzgünüm ama giremezsiniz."

Elbette Fred Wilpon o an istediğini yaptıracak güce sahipti. Kendisi gibi önemli birini tanımadığı için görevliyi bir güzel azarlayabilirdi. Ya da geçiş kartını çıkarıp gözleri kocaman kocaman açılan çocuklara Shea'de nasıl bir forsunun olduğunu gösterebilirdi.

O bunların hiç birini yapmadı. Çocukları stadyumun diğer tarafına götürüp bir başka kapıdan içeri soktu.

Neden bunu yapma zahmetine girdi peki? Çünkü güvenlik görevlisini utandırmak istemiyordu. Adam sonuçta görevini yapıyordu ve başarılıydı da. O gün öğleden sonra Wilpon kendi el yazısı ile yazdığı bir not göndererek, Wilpon'a işine gösterdiği ilgi için teşekkür etti.

Wilpon bağırma ya da olay çıkarmayı tercih etseydi, görevli de öfkelenecek ve bunu işine yansıtacaktı. Wilpon'un duyarlı yaklaşımı onun daha da ilgili olmasını sağladı. Bu iltifat nedeniyle kendini çok iyi hissetti. Bundan sonraki ilk karşılaşmalarında Wilpon'un tanıdığından da emin olabilirsiniz.

Fred Wilpon bir liderdi; ama bunun nedeni yalnızca unvanı ya da kazandığı para değildi. "Onu lider kılan şey iletişim kurmayı öğrenmesiydi."

Burada lider, iletişim becerisinin yanında işini mükemmel yaptığını belirterek çalışanın motivasyonunu sağlamaktadır. Motivasyondaki amaç insanların içindeki potansiyeli serbest bırakmaktır.(Pitino,1997,s.4). Bunu da insanları korkutarak, baskı altında tutarak değil başarılı olmanın kendi tercihleri olduğunu belirterek motive etmektir.

Değişime ayak uydurabilmek için kendi içimizde geçmişimizle, karakterimizle, çalışmalarımızla, ilişkilerimizle hesaplaşmamız gerekir. Eğer bu hesaplaşma sonucunda herhangi bir değişim yaşamamışsak, hala yerimizde sayıyorsak hareketlenmemizin ve aklımızı başımıza toplamamız gerektiğinin zamanı gelmiş de geçiyor demektir. Hesaplaşma neticesinde başarılı olmak sonucunu çıkartabiliyorsak hemen bir şeyler yapmak için adım atmamız gerekir. Değişmek için hiçbir zaman geç değildir. Çünkü liderliğin genetikle ilgisi yoktur. İnsan yetiştirme süreci içerisinde bir takım biçimlendirici etmenler, koşullar ve olaylar liderlik yeteneklerine sahip olabilmede etkili olur. İşte ilk adım;

1. Kendine güvenin kazanılması

Başarılı olabilmek için kendine güven hayati önem taşır. İş hayatında iş ahlakı ve disiplinli çalışma insanın kendini iyi hissetmesi için temel noktalardan biridir. Kendine güvenin kazanılmasında önemli role sahip olduğu duygusunun gelişmesini sağlamak önemlidir. Ve iş hayatında ya da özel hayatta önemli görevinin olduğu kanısının yerleşmesi gerekir.

2. Herkes kendisine değer verilmesini ister.

İnsanın başarısında önemli rol oynayan konulardan biride kendisinin önemli role sahip olduğunun hissettirilmesidir. Bir

bütünün parçası olduğu, parçalardan birinin eksik olması sonucunda aksaklıkların ortaya çıkabileceğinin bildirilmesi insanı mutlu edecek genç yaşlı her insanın bulunduğu ortamda daha gayretli başarılı mutlu çalışarak liderlik edebilecektir.

Özellikle daha çok rutin işlerde çalışan (örneğin bir marketin kasasındaki kasiyer, otoyol gişesindeki gişe memuru, sokakları süpürmekle görevli temizlik işçisi, bankanın güvenliğinden sorumlu güvenlik görevlisi) kişilere ilgi gösterilmesi, işi ile ilgili sorunlarının sorulması iletişimin başlamasına neden olacak, söylenecek hoşuna gidebilecek söz işine bakış açısını değiştirecektir. Kendisinin önemli olduğu hissini hatırlatılmasına neden olacaktır. Zamanla kendisini makine parçası gibi görmeye çalışan birey gösterilecek ilgi ile insan olduğunu hatırlayacaktır.

3. Her zaman olumlu düşünebilmek

Günlük hayatta her zaman canımızı sıkan bizi uzun süre meşgul eden olaylarla karşılaşır ve bu konu için çok fazla zaman harcarız. Önemli olan geçmişin başarısızlıklarından ve gelecekteki belirsizliklerden uzak şu anı iyi yaşamayı öğrenmek ve bunu gerçekleştirmek için çaba göstermek gerekir. bunu gerçekleştirebildiğimiz zaman kendimizi ve çevremizi olumlu ve mutlu aynı zamanda başarılı insanlarla donatmış olur ve her güçlüğü yenebiliriz.

4. İletişim kurabilmek

Başarılı olabilmek hedeflerimize ulaşabilmek için başkalarıyla iletişim kurmak zorundayız. Eğer bu süreç içerisinde iletişim sanatını iyi öğrenebiliyorsak başarı şansını artırmamak için hiçbir sebep yoktur. Fakat iletişim konusunda sorun yaşıyorsak o zaman başarılı olabilmemiz bir de lider olabilmemiz mümkün değildir. İletişim becerisi de öğrenilebilir. Yeter ki bu konudaki eksikliğimizin olup olmadığını tespit edebilmemiz ve bunu kabul ederek geliştirme konusunda çaba sarf etmeyi bilebilmektir.

Günlük yaşamda insanlara nasıl davrandığımız önemlidir. İnsanların kendilerine saygı duyulduğunu ve birer birey gibi davranıldığını hissettikleri yerde mutlu olacaklardır. Ve o anda yaşama bakış açıları değişecek tekrar yaratılacaklardır. İnsanlara önemsenmediklerini hissettirdiğiniz anda kaybolacaklardır. Her geçen gün hayatlarından bir parça yok olacaktır. İnsanların kendilerini iyi hissetmeleri içinde buldukları organizasyonun kendilerini önemseydiğini düşünerek çok çalışarak organizasyonun amaçlarına ulaşmasında canla başla çaba sarf edeceklerdir. Lider bunu gerçekleştirmek durumundadır. İnsanlar küçük şeylere değer verip ve küçük olaylarla mutlu olabilmektedir. Mutluluk demek başarı, motivasyon, hırs, çalışma, gayret, emek demektir. Bunun bilincinde olan lider kişi çalışanlarını, çevresini bu tür incelikleri hatırlayarak mutlu olmalarını

sağlayacak bunun sonucunda başarıyı yakalayacaktır. Bu nedenle liderlik iletişim kurmak, insanları motive etmek, başkalarına içten ilgi göstermek, empati kurmak, dinlemeyi öğrenmek, geleceğe hazırlanmak, insanların durumlarına saygı göstermek, hedeflerini belirlemek, yoğun ve disiplinli çalışabilmek, pozitif düşünebilmek, istekli ve coşkulu olabilmektir. Eğer bunları gerçekleştirebiliyorsak bulunduğumuz organizasyonda başarılı bir liderizdir. Gerçekleştiremiyorsak en kısa zamanda bu anlamda tedbirler alarak bunları gerçekleştirebilmenin yollarını aramalıyız. Çünkü her tür organizasyonun bu tür kişilere ihtiyacı vardır. ister bir organizasyon, ister bir takım, isterse bir şirket olsun organizasyonun parçası olarak kalmak artık yeterli değildir.